

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA**

IZVJEŠĆE O PROVEDBI

**"PROJEKTA RESOCIJALIZACIJE OVISNIKA O DROGAMA KOJI SU
ZAVRŠILI NEKI OD PROGRAMA REHABILITACIJE I ODVIKAVANJA OD
OVISNOSTI U TERAPIJSKOJ ZAJEDNICI ILI ZATVORSKOM SUSTAVU TE
OVISNIKA KOJI SU U IZVANBOLNIČKOM TRETMANU I DUŽE VRIJEME
STABILNO ODRŽAVAJU APSTINENCIJU I PRIDRŽAVAJU SE PROPISANOG
NAČINA LIJEČENJA"**

ZA 2013. GODINU

Zagreb, siječanj 2014.

UVOD

Ured za suzbijanje zlouporabe droga, kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je **"Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja"** koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj **19. travnja 2007. godine**.

Navedeni projekt temelji se na dvije osnovne sastavnice, a to su: prekvalifikacija i doškoloavanje te poticanje zapošljavanja liječenih ovisnika, kao jedni od najznačajnijih oblika njihove socijalne reintegracije. **Osnovni cilj** ovog Projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon uspješno završenog tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici. Postupci uključivanja ovisnika u program školovanja i zapošljavanja precizno su opisani u **Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji je kao zaseban dokument usvojila Vlada Republike Hrvatske 27. rujna 2007. godine**.

Temeljem Projekta resocijalizacije i Protokola *Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH* određen je za **koordinatora u provedbi Projekta** te je između ostalog zadužen za praćenje i unapređenje provedbe Projekta te izradu godišnjih Izvješća o provedbi Projekta i davanje prijedloga za nadopune istog.

U vezi s tim, a s ciljem poticanja što uspješnijeg zapošljavanja liječenih ovisnika, Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ureda u Godišnje planove za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu i Nacionalne planove za poticanje zapošljavanja za 2009./2010. godinu i 2011./2012. godinu, kao i u Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008.-2012.godinu **uvrstila liječene ovisnike kao jednu od ciljanih skupina**. Na sjednici održanoj dana 15. studenog 2012. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o produženju primjene Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu **do 01. srpnja 2013. godine, a 06. lipnja 2013. godine Odluku da se produžuje primjena istog do 31. prosinca 2013. godine**. Produženjem primjene Nacionalnog plana nastavlja se s provođenjem postojećih mjera, uz redefinirane kriterije za olakšano korištenje pojedinih mjera iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Od 15. siječnja 2013. godine za poslodavce i nezaposlene osobe Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u suradnji sa svojim provedbenim tijelom Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, primjenjuje **nove olakšane uvjete** i po ciljnim skupinama putem prilagođenih paketa mjera. U okviru toga, Hrvatski zavod za zapošljavanje objavio je i Javni poziv za podnošenje zahtjeva za korištenje sredstava za poticanje zapošljavanja u 2013. godini. U sklopu navedenog Javnog poziva **osmišljen je paket mjera "I posebnost je prednost"** čiji je cilj između ostalog integrirati na tržište rada sve posebne skupine nezaposlenih poput liječenih ovisnika.

Nadalje, Ministarstvo poduzetništva i obrta, kao partnerska institucija na provedbi mjera Projekta, sudjeluje sukladno svojim zakonskim nadležnostima, definiranim Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN br. 29/2002) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN br. 63/2007 i 53/2012), Ministarstvo poduzetništva i obrta svake godine je objavljivalo Javni poziv po Projektu „Zadružno poduzetništvo“ koje je tijekom 2013. objavljen u okviru poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva „Poduzetnički impuls 2013“. U okviru tog projekta navedeno Ministarstvo je između ostalog bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruge koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.**

Tijekom 2013. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.

1. Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske

Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, Ured za suzbijanje zlouporabe droga je **tijekom 2013. godine** kontinuirano pratio provedbu Projekta resocijalizacije te o svim mjerama, programima i novostima vezanim uz Projekt obavještavao nadležna državna tijela i nositelje mjera iz Projekta na nacionalnoj i lokalnoj razini te organizacije civilnog društva.

Nastojeći putem aktivnosti koordinacije i suradnje unaprijediti provedbu istog, Ured je kontinuirano davao prijedloge za nadopunu Projekta, predlagao mjere za **Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja** te prijedloge za poboljšanje provedbe cjelokupnog Projekta resocijalizacije kako na Nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Tijekom 2013. godine proveden su sljedeće aktivnosti:

1. Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje organizirao je **Okrugli stol na temu „Resocijalizacija liječenih ovisnika o drogama - školovanje, zapošljavanje i uključivanje na tržište rada“**. Navedena edukacija je imala **cilj** senzibilizirati javnost osobito poslodavce za provedbu *Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja* koji je Vlada RH donijela u travnju 2007. godine. **Cilj** okruglog stola je između ostalog bio predstaviti najnovije podatke vezane za Projekt te uspostaviti partnersku suradnju među nositeljima na nacionalnoj i lokalnoj razini. Na okruglom stolu sudjelovalo je 60-tak predstavnika nositelja mjera iz Projekta i to: predstavnici nadležnih ministarstava

- i drugih tijela državne uprave, predstavnici Centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda za zapošljavanje, Službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, zatvorskih ustanova, nevladinih organizacija, terapijskih zajednica te predstavnici poslodavaca. Jedan od **zaključaka okruglog stola bio je** kako se u budućnosti treba što više oslanjati na nove mjere poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja, jačati partnerstvo i poticati bolju informiranost svih sudionika u Projektu te kako se treba kontinuirano raditi na unapređenju kompetencija savjetnika za Projekt resocijalizacije. Također, zaključak je bio da Ured u 2014. godini treba pripremiti i provesti **evaluaciju** Projekta u kojoj će sudjelovati svi nositelji Projekta kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, a kako bi se temeljem procjene nositelja dobili elementi za modifikaciju i unaprjeđenje Projekta.
2. Ured je usmenim i pismenim putem davao objašnjenja i upute organizacijama civilnog društva o načinu osnivanja zadruga te načinu prijave na Javni poziv za programsko područje „Socijalno poduzetništvo“ te ih upućivao na kontakte s osobama u nadležnim tijelima koja im o tome mogu pružiti detaljnije informacije (Ministarstvo poduzetništva i obrta i Hrvatski savez zadruga).
  3. Kao partner u Regionalnom programu UN Ureda za droge i kriminal (UNODC) za Jugoistočnu Europu (2012.-2015.), od 3. - 7. lipnja 2013. godine **Ured je bio domaćin studijske posjete izaslanstva iz Crne Gore i Bosne i Hercegovine** u kojem su sudjelovali predstavnici ministarstava nadležnih za provedbu politike o drogama. Studijska posjeta organizirana je s ciljem razmjene iskustva i upoznavanja stručnjaka iz zemalja regije s hrvatskim institucionalnim i zakonodavnim okvirom za provedbu politike o drogama, kao i s programima prevencije, tretmana i resocijalizacije ovisnika u sklopu koje je kao primjer dobre prakse sudionicima detaljno predstavljen Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama.
  4. S ciljem predstavljanja prijedloga Objedinjenog natječaja iz područja prevencije ovisnosti i resocijalizacije ovisnika te davanja prijedloga za Natječaj za 2014. godinu održan je 19. studenog 2013. godine sastanak s udrugama i terapijskim zajednicama koje su ostvarile financijsku potporu u 2013. godini od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe droga u okviru kojeg je dogovoreno da će se uz programe prevencije ovisnosti financirati i programi/projekti resocijalizacije koje provode nevladine organizacije.
  5. Ured je kontinuirano pružao stručnu pomoć i podršku udrugama koje su ostvarile financijsku potporu za projekte resocijalizacije te samostalno i uz pomoć vanjskih stručnjaka pratio i evaluirao provedbu tih projekata.
  6. Ured je o novostima i aktivnostima u vezi Projekta redovito obavještavao javnost putem objave na Internet stranici, pozivanjem predstavnika javnih medija, a o Projektu resocijalizacije govorilo se i u radijskim i televizijskim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici Ureda.
  7. Tiskan je letak o Projektu resocijalizacije namijenjen korisnicima Projekta (liječnim ovisnicima) koji je distribuiran svim nadležnim državnim tijelima i institucijama na lokalnoj razini te organizacijama civilnog društva uključenim u provedbu Projekta resocijalizacije.

8. Ured je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje kontinuirano predlagao dodatne mjere za školovanje liječenih ovisnika. Mjere su se predlagale temeljem redovitog praćenja provedbe Projekta te temeljem zaključaka s edukacija.
9. Ured je od svih nadležnih ministarstava i ustanova zaduženih za provedbu Projekta resocijalizacije prikupio podatke i **izradio skupno Izvješće o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama za 2012. koje je usvojilo Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske**, a isto je u sklopu redovitog godišnjeg Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2012. godinu upućeno Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru.
10. U cilju osnaživanja organizacija civilnog društva koje provode programe i projekte s ciljem smanjenja stigmatizacije i socijalne isključenosti jedno od prioriternih područja Natječaja Ureda za suzbijanje zlouporabe droga za dodjelu financijske potpore udrugama koje pridonose borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe droga iz sredstava Državnog proračuna za 2013. godinu bila je Resocijalizacija ovisnika o drogama što je uključivalo i provedbu različitih programa školovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika te pružanja drugih oblika pomoći pri resocijalizaciji i socijalnom uključivanju liječenih ovisnika. Tijekom 2013. godine od strane Ureda dodijeljena su financijska sredstva u ukupnom iznosu **od 450.000,00 kuna za 9 projekata udruga** koje provode projekte resocijalizacije. Usluge koje su udruge pružale u sklopu svojih projekata uglavnom se odnose na informiranje o Projektu resocijalizacije, savjetovanje, edukacije, individualni i grupni rad, grupe samopomoći, psihosocijalnu rehabilitaciju s ciljem bolje reintegracije u društvo, socijalno uključivanje te pomoć pri zapošljavanju. Udruge koje je Ured financirao su pružile pomoć u resocijalizaciji za ukupno **969 liječenih ovisnika od toga za 782 muškaraca i 187 žena (Tablica 1.)**, što u odnosu na 2012. godinu kada su udruge pomoć u resocijalizaciji pružile za **657 liječenih ovisnika predstavlja povećanje od 47,5%**. Najveći broj usluga koje su te udruge pružile ovisnicima u procesu njihove resocijalizacije odnosio se na informiranje o Projektu i psihosocijalnu podršku (**578 informiranje i psihosocijalna podrška 368**), zatim na uslugu školovanja koja je pružena za **355 ovisnika**, pomoć pri zapošljavanju i/ili samozapošljavanju za **108 ovisnika**, dok je za **12 ovisnika** pružena usluga pomoći u stanovanju odnosno prihvata nakon završenog liječenja ili izdržane zatvorske kazne, a neki drugi oblici pomoći u resocijalizaciji kao što su rad s obitelji ovisnika, pružanje pomoći u prehrani, higijeni i slično, pružanje pravne pomoći, uključivanje u kulturno-zabavne aktivnosti dobilo je ukupno **137 ovisnika (Tablica 2.)**. Nadalje pomoć u resocijalizaciji pružale su i udruge kojima Ured nije dodijelio financijsku pomoć tijekom 2013. godine (Tablica 3.), a ukupan broj ovisnika kojima su te udruge pružile pomoć je **194, i to 163 muškarca i 31 žena**. Ove udruge su za najviše ovisnika pružile psihosocijalnu podršku 175 osoba, te informiranje 132 osobe, a značajan broj ovisnika dobio je pomoć u školovanju njih 87 te u zapošljavanju 110 osoba. Ostali oblici pomoći od koji su najznačajniji rad s obitelji ovisnika pruženi su za 82 ovisnika. Stoga je ukupan broj ovisnika kojima su udruge pružile pomoć u resocijalizaciji, bez obzira jesu li ili nisu dobile financijsku pomoć od strane

Ureda **1163**, od kojih je **945 muškaraca i 218 žena**, što je povećanje od **77% u odnosu na 2013. godinu**.

11. **Pri Uredu je 2007. godine ustrojena Informatička baza podataka o Projektu** koja se sastoji od **Zbirke osobnih podataka o korisnicima projekta** – radi praćenja i evaluacije individualnog programa resocijalizacije i posebnog **linka na internetskoj stranici Ureda** gdje se nalaze sve relevantne informacije o Projektu. Ured redovito dva puta godišnje izrađuje skupno izvješće iz Zbirke osobnih podataka o korisnicima Projekta temeljem kojih se donose preporuke za njegovo unaprjeđenje i prilagodbu te se temeljem tih podataka ukazuje i na probleme u provedbi Projekta resocijalizacije. Navedena izvješća redovito se prezentiraju na Regionalnim edukacijama o Projektu resocijalizacije i na drugim stručnim skupovima koje organizira Ured. **U 2013. godini** u Zbirku osobnih podataka osoba koje su uključene u projekt resocijalizacije pristiglo je ukupno 32 obrasca. Prema pristiglim obrascima za područne službe zavoda za zapošljavanje (7), centre za socijalnu skrb (8), terapijske zajednice/ustanove socijalne skrbi i zatvorske ustanove (12) službe za prevenciju ovisnosti (5), u Projekt resocijalizacije se u 2012. godini uključilo **25 osoba** od toga 22 muškaraca i 3 žene.
12. Tijekom 2013. godine pri Uredu je aktivirana Informatička baza projekata/programa smanjenja potražnje koja između ostalog omogućava udrugama i drugim nositeljima unošenje projekata/programa resocijalizacije izravno u bazu, kao i unošenje godišnjih Izvješća o Projektu.

Ured planira provoditi sve navedene aktivnosti i u 2014. godini, uz to da će se osim aktivnosti promocije projekta, financiranja projekata udruga koje provode programe resocijalizacije i edukacija o Projektu, provesti i znanstvena evaluacija Projekta resocijalizacije temeljem koje će se izvršiti modifikacija i nadopuna Projekta te unaprijediti mjere usmjerene svim oblicima društvenog uključivanja ovisnika. Za navedene aktivnosti Ured je planirao sredstva u ukupnom iznosu od **515.000,00 kuna**, od kojih je 5.000,00 kuna evaluacija projekta, promocija projekta (medijska kampanja) 10.000,00 kuna i tekuće potpore projektima udruga 500.000,00 kuna.

Tablica 1. Udruge i projekti resocijalizacije koje je financirao Ured u 2013. godini te broj korisnika obuhvaćenih projektom prema spolu

Naziv udruge	Naziv projekta	Dodijeljen iznos	Ukupan broj korisnika projekta	Muškarci	Žene
Udruga Comunita Mondo Nuovo	Potpora i podrška nakon izlaska iz terapijske zajednice	33.000,00 KN	37	37	0
Udruga za kreativni socijalni rad	Uključi se - zaslužio si ☺	53.000,00 KN	23	23	0
Zajednica Papa Ivana XXIII	Zajedno do cilja	56.000,00 KN	153	99	54
Udruga „Jedni za druge“	Resocijalizacija ovisnika kroz pomoć u rehabilitaciji osoba s invaliditetom, pomoću terapije jahanjem	45.000,00 KN	29	22	7
Udruga za pomoć ovisnicima „Vida“ Rijeka	Program resocijalizacije osoba ovisnih o psihoaktivnim supstancama	32.000,00 KN	37	22	15
Udruga za borbu protiv ovisnosti „Ne-ovisnost“	Stambena zajednica „Ne-ovisnost“ (u sklopu kojeg je projekt Čist sam)	63.000,00 KN	66	65	1
Humanitarna organizacija „Zajednica susret“	Novi početak	55.000,00 KN	174	133	41
Udruga Institut Pula	„Svijet pun izazova“	50.000,00 KN	384	327	57
Udruga Terra	Program rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika o opojnim drogama i bivših osuđenika ovisnika	63.000,00	66	54	12
Ukupno:		450.000,00 KN	969	782	187

Tablica 2. Vrste usluga koje su pružile udruge (koje je financirao Ured) u procesu resocijalizacije prema broju korisnika tijekom 2013. godine

Naziv udruge	Ukupan broj korisnika		Školovanje	Informiranje	Pomoć pri zapošljavanju/ samozapošljavanju	Psiho-socijalna podrška	Stanovanje-stambena zajednica/prihvat nakon završene rehabilitacije	Ostali oblici pomoći u resocijalizaciji
	M	Ž						
Udruga Comunita Mondo Nuovo	37	0	13	37	2	37	1	37
Udruga za kreativni socijalni rad	23	0	5	18	10	20	0	0
Zajednica Papa Ivana XXIII	99	54	58	153	8	48	0	0
Udruga „Jedni za druge“	22	7	0	0	5	29	0	0
Udruga za pomoć ovisnicima „Vida“ Rijeka	22	15	3	37	12	9	0	5
Udruga za borbu protiv ovisnosti „Ne-ovisnost“	65	1	87	63	27	59	10	42
Humanitarna organizacija „Zajednica susret“	133	41	99	174	8	28	0	0
Udruga Institut Pula	327	57	41	30	21	72	0	3
Udruga Terra	54	12	49	66	15	66	1	50
Ukupno:	782	187	355	578	108	368	12	137

Tablica 3. Vrste usluga koje su pružile udruge (koje Ured nije financirao) u procesu resocijalizacije prema broju korisnika tijekom 2013. godine

Naziv udruge	Ukupan broj korisnika		Školovanje	Informiranje	Pomoć pri zapošljavanju / samozapošljavanju	Psihosocijalna podrška	Stanovanje-stambena zajednica/prihvat nakon završene rehabilitacije	Ostali oblici pomoći u resocijalizaciji
	M	Ž						
Udruga apstinencija za pomoć pri resocijalizaciji - Porat	6	2	0	8	3	8	0	0
Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama, (skraćeni naziv: UZPIRO-CRO PULA)	26	6	32	32	22	17	0	32
Udruga San Patrignano Split	21	19	12	40	5	40	0	40
Udruga roditelja Zajednica Susret Zagreb	17	1	0	18	6	18	0	0
Udruga PET PLUS	72	0	31	10	72	72	0	10
Udruga „Liga za prevenciju ovisnosti“	4	2	6	6	0	2	0	0
Udruga „ANST 1700“	17	1	6	18	2	18	0	0
Ukupno:	163	31	87	132	110	175	0	82

2. Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Među aktivnostima navedenog Projekta je i procjena zdravstvene i radne sposobnosti ovisnika te njihova profesionalna orijentacija, u svrhu prekvalifikacije ili dokvalifikacije, čiji je cilj buduće lakše uključivanje na tržište rada, a time i bolja resocijalizacija u širu društvenu sredinu.

U okviru provedbenih mjera Projekta, a sukladno svojim obvezama, Ministarstvo zdravlja je osiguralo financijska sredstva za troškove zdravstvenih pregleda zatvorenika uključenih u Projekt, odnosno za usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznionice.

Odabir zatvorenika za sudjelovanje u Projektu resocijalizacije na području Republike Hrvatske u nadležnosti je Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, a organizaciju specijalističkih pregleda za zatvorenike provode upravitelji kaznionica i zatvora u suradnji s odabranim liječnicima medicine rada.

U 2013. godini nije bilo zahtjeva Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa odnosno upravitelja kaznionica i zatvora za provedbu specijalističkih pregleda za zatvorenike radi procjene njihove zdravstvene i radne sposobnosti. Sukladno navedenom, u 2013. godini Ministarstvo zdravlja nije imalo troškova specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada.

Ministarstvo zdravlja će u 2014. godini, sukladno svojim obvezama u okviru provedbenih mjera Projekta, osigurati usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznionice te osigurati financijska sredstva za troškove zdravstvenih pregleda zatvorenika uključenih u Projekt u ukupnom iznosu od 30.000,00 kuna s mogućnošću izdvajanja dodatnih sredstava za provedbu Projekta ovisno o broju zatvorenika odabranih za sudjelovanje u Projektu od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa.

3. Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo socijalne politike i mladih jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Temeljem Projekt resocijalizacije **Centri za socijalnu skrb** zaduženi su na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (županija/gradova) za informiranje ovisnika iz ciljane skupine o svim mogućnostima za uključivanje u ovaj projekt te pružanje drugih oblika socijalne skrbi i potpore ovisnicima tijekom procesa resocijalizacije, kao i praćenje njihovog individualnog programa resocijalizacije (školovanje ili prekvalifikacija te zapošljavanje) nakon izlaska iz zatvora ili završetka programa u terapijskoj zajednici i/ili domu za ovisnike i redovito dostavljanje evaluacijskog obrasca za praćenje individualnog programa. Također temeljem Nadopune Projekta od 17. ožujka 2009. godine centri za socijalnu skrb zaduženi su da ovisnike nakon završenog tretmana u terapijskoj zajednici ili izdržane kazne zatvora uključuju u programe školovanja odnosno završetak započeto srednjoškolskog obrazovanja na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Centar za socijalnu skrb će s ovisnikom koji se uključi u školovanje sklopiti ugovor o međusobnim pravima i obvezama kojim će ga se zadužiti da se do završetka

srednjoškolskog obrazovanja redovito javlja u Centar za socijalnu skrb i nadležnu Službu za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Centri za socijalnu skrb aktivno su se uključili u Projekt resocijalizacije u svim segmentima djelatnosti za koju su zaduženi. Izvršene mjere sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova te organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih su: savjetodavni rad uz podršku osoba koje su završile neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijski zajednicama ili zatvorskom sustavu te ovisnik koji su uključeni u izvanbolnički tretman te duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju. Također, Ministarstvo socijalne politike i mladih nadležno je za pomoć i potporu njihovim obiteljima. Uz navedene mjere provodile su se i mjere podrške u postpenalnom prihvatu, uključivanje ovisnika u obitelji i lokalnu zajednicu te pomoć pri ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi. Navedene mjere provodili su centri za socijalnu skrb i to na području Zagreba, Koprivnice, Bjelovara, Pule, Rijeke, Đakova, Vinkovaca i Zadra. Centri za socijalnu skrb u Projektu resocijalizacije ovisnika uključili su tijekom 2013. godine **23 osobe, od čega 17 osoba muškog spola i 6 osoba ženskog spola**. Pri provođenju mjera iz Projekta resocijalizacije ovisnika, Centri za socijalnu skrb su nailazili na teškoće koje su se uglavnom odnosile na nemotiviranost za uključivanje u Projekt resocijalizacije te nemogućnost pravovremenog uključivanja resocijaliziranih ovisnika u proces rada. Ministarstvo socijalne politike i mladih će i u 2014. godini nastaviti provoditi mjere iz svoje nadležnosti i to naročito u Istri i Dalmaciji. Za provođenje mjera iz nadležnosti ovog Ministarstva nije potrebno osiguravanje dodatnih financijskih sredstva jer se iste provode u okviru redovite djelatnosti.

4. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu koji je usvojen na sjednici Vlade Republike Hrvatske 3. veljače 2011. godine (u daljnjem tekstu: NPPZ), a čija je primjena odlukom Vlade Republike Hrvatske od 15. studenog 2012. godine produžena do 1. srpnja 2013. godine te odluke od **6. lipnja 2013. godine da se produžuje primjena istog do 31. prosinca 2013. godine**, putem svog provedbenog tijela Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2012. godine provodilo je sve postojeće mjere za poticanje zapošljavanje osjetljivih skupina gdje spadaju i liječeni ovisnici. Za liječene ovisnike ne postoje vremenska ograničenja u vezi početka primjene ovih mjera te se iste mogu početi primjenjivati od dana prijave na evidenciju nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ).

U provedbi Projekta resocijalizacije mjere u nadležnosti Ministarstva rada i mirovinskoga sustava obuhvaćene NPPZ-om su:

- **3.4.3.1.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a te onih koji se nalaze u otkaznom roku
- **3.4.3.2.**
Sufinanciranje zapošljavanja na „dijeljenom radnom mjestu“ posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a

- **3.4.3.4.**
Financiranje obrazovanja posebnih skupina prema potrebama tržišta rada
- 3.4.3.5.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina u programima javnih radova
- **3.4.3.14.**
Promocija, informiranje i edukacija nevladinih organizacija i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o mjeri javnih radova, načinu izrade programa i ostvarivanju partnerstva u provedbi mjere.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava kao nositelj mjera u potpunosti je izvršilo obvezu iz Projekta resocijalizacije. Sve predviđene mjere su i provedene u 2013. godini a provedbeno tijelo je Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ). Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru ovog Projekta provodio je postupke profesionalnog usmjeravanja tj. identificiranja vrste potrebnog stručnog osposobljavanja (u skladu s potrebama tržišta rada i potencijalima korisnika) i procjene preostale radne sposobnosti korisnika programa te posreduje pri njihovom zapošljavanju nakon osposobljavanja. Profesionalno usmjeravanje obuhvaća skup različitih aktivnosti koje pojedincima omogućuju utvrđivanje vlastitih mogućnosti, kompetencija i interesa u različitoj životnoj dobi, kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju te uspješno upravljali svojom profesionalnom karijerom. Profesionalno usmjeravanje obuhvaća niz aktivnosti: informiranje, savjetovanje, procjenu kompetencija i slično, a zamišljeno je kao pomoć pojedincima u odabiru najprimjerenijeg programa obrazovanja i/ili zapošljavanja. Stručni tim čine psiholog i liječnik, specijalist medicine rada. Iz financijskih sredstva za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 1. srpnja 2013. godine, u 2013. godini financirane su: potpore za zapošljavanje liječenih ovisnika, obrazovanje bivših ovisnika te uključivanja korisnika Programa resocijalizacije u javne radove i mjera politike zapošljavanja za liječene ovisnike u 2013. godini u iznosu od **1.906.085,88 kuna**. Financijska sredstva za provedbu psihološko-medicinske obrade **korisnika Programa resocijalizacije iznose ukupno 6.927,53 kuna**. Zaključno, ukupan financijski iznos provedbe aktivnosti psihološko-medicinske obrade, obrazovanja i zapošljavanja korisnika Programa resocijalizacije u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine bio je **1.913.013,41 kuna**.

Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2014. godini planira nastavak realizacije mjera iz svoje nadležnosti (Poglavlje 4.1.5. Resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika, Mjera 1, provedbene aktivnosti 6, 10 i 11, Nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2014. godine), a za provedbu navedenih mjera planiraju osigurati financijska sredstva u ukupnom iznosu od 1.800.000,00 kuna.

5. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Područni uredi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje su tijekom 2013. godine kontinuirano provodili mjere za poticanje obrazovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika o drogama sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Nacionalnom akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od

2012. do 2014. godine (Poglavlje 4.1.5. Resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika, Mjera 1, provedbene aktivnosti 6, 10 i 11). Mjere poticanja obrazovanja i zapošljavanja ostvarivane su kroz **aktivnosti profesionalnog usmjeravanja te mjere aktivne politike sufinanciranja i financiranja obrazovanja i zapošljavanja** iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 1. srpnja 2013. godine. Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije, područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, zaduženi su za sljedeće aktivnosti:

- provođenje profesionalnog usmjeravanja i procjena preostale radne sposobnosti;
- izrada mišljenja o korisnicima koji će biti odabrani za uključivanje u program obrazovanja;
- uključivanje korisnika u programe obrazovanja;
- pismeno izvještavanje nadležnog Centra za socijalnu skrb i Službe za prevenciju ovisnosti o korisniku koji je uključen u program;
- povezivanje ovisnika koji su završili obrazovni program s potencijalnim poslodavcima i informiranje o mjerama iz Godišnjeg programa za poticanje zapošljavanja;
- vođenje evidencije o ovisnicima prema posebnom evaluacijskom obrascu;
- dostavljanje evaluacijskih obrazaca Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga;
- kontinuirana suradnja u provedbi Projekta s koordinatorima iz Centara za socijalnu skrb, Službi za prevenciju ovisnosti i terapijskih zajednica.

Tijekom 2013. godine predstavnici Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje informirali su i senzibilizirali poslodavce i širu javnost o problemu zapošljavanja liječenih ovisnika. Hrvatski zavod za zapošljavanje bio je aktivni sudionik i partner u organizaciji okruglog stola „Resocijalizacija liječenih ovisnika o drogama – školovanje, zapošljavanje i uključivanje na tržište rada“ u Zagrebu, 27. lipnja 2013. godine, organiziran u okviru Projekta resocijalizacije. Na Okruglom stolu predstavljene su mjere aktivne politike zapošljavanja za liječene ovisnike iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 31. prosinca 2013. godine te primjeri dobre prakse iz područja resocijalizacije ovisnika koje se provode kroz aktivnosti područnih ureda Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

U okviru *Mjeseca borbe protiv ovisnosti* od 15. studenog do 15. prosinca 2013. godine u organizaciji Vlade Republike Hrvatske, sukladno cjelokupnom planu aktivnosti Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, Područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Splitu i Puli, kao uredi s najvećim brojem evidentiranih korisnika, organizirali su i proveli radionice o unaprjeđenju sustava zapošljavanja liječenih ovisnika. Unutar radionica prezentiran je način provedbe aktivnosti u sklopu Projekta resocijalizacije iz aspekta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te se raspravljalo o mogućim oblicima i procedurama unaprjeđenja dosadašnje suradnje s partnerima u provedbi.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se provodila identifikacija registriranih liječenih ovisnika o drogama radi uključivanja u aktivnosti predviđene Projektom resocijalizacije.

Na dan 31. prosinca 2013. godine, u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ukupno je identificirano **368 nezaposlenih osoba**, liječenih ovisnika i to **320 muškaraca**

i **48 žena** (Tablica 4), a tijekom navedenog razdoblja u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje novoprijavljeno je **85 liječenih ovisnika**, korisnika Projekta resocijalizacije i to **67 muškaraca i 18 žena** (Tablica 5).

U sklopu pripreme za zapošljavanje, u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, **141 liječeni ovisnik** o drogama uključen je u aktivnosti profesionalnog informiranja i savjetovanja u svrhu zapošljavanja i razvoja karijere. Za **38 korisnika** Projekta resocijalizacije **izvršena je psihološko-medicinska obrada**, dok je **69 korisnika** Projekta uključeno u **radionice aktivnog traženja posla i razvoja karijere**.

Tijekom 2013. godine Zavod je sudjelovao u realizaciji obrazovnih programa putem kojih je **23 liječena ovisnika bilo uključeno u neke od obrazovnih programa** u sklopu projekata u lokalnim partnerstvima, udrugama i dr. Zanimanja za koja su se korisnici Projekta u 2013. godini osposobljavali su sljedeća: brodocjevar/ica, hotelijersko-turistički tehničar/ka, komercijalist/ica, kuhar/ica, njegovatelj/ica, pediker/ka, slastičar/ka, sobar/ica, voditelj/ica turističke poslovnice, vozač/ica, zavarivač/ica te zidar/ka.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine provodio mjere aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za razdoblje 2011. i 2012. godine, s produženjem do 31. prosinca 2013. godine, čija se provedba financira iz sredstava državnog proračuna. Dio navedenih mjera aktivne politike zapošljavanja odnosi se na sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba kao što su i liječeni ovisnici posredstvom kojih je tijekom 2013. godine zaposleno **11 liječenih ovisnika** te putem mjere za dugotrajno nezaposlene osobe jedan liječeni ovisnik. Osim mjera sufinanciranja zapošljavanja Zavod unaprjeđuje zapošljivost i putem mjera za financiranje obrazovanja, posredstvom kojih je dvoje korisnika Projekta resocijalizacije uključeno u obrazovne programe te mjera uključivanja **u javne radove kojima su obuhvaćena 102 liječena ovisnika**. Zaključno, tijekom 2013. godine mjerama aktivne politike zapošljavanja obuhvaćeno je **116 liječenih ovisnika**. Tijekom 2013. godine predstavljen je i paket mjera za posebne skupine nezaposlenih osoba „I posebnost je prednost“, unutar kojeg su izrađene mjere usmjerene na skupinu liječenih ovisnika: „*Pola-pola*” - *potpora za zapošljavanje*“, „*Dijeljeno radno mjesto*” – *sufinancirano zapošljavanje dviju osoba na istom radnom mjestu*“, „*Radom za zajednicu i sebe*” – *sufinancirano zapošljavanje u javnom radu*“, „*Pomoć sebi i drugima*” – *zapošljavanje kroz pojedinačne projekte javnih radova* te paket mjera za poslodavce u teškoćama „Važno je očuvati radno mjesto“, u sklopu kojeg se u mjeri „*Ostanak u zaposlenosti - potpora za zapošljavanje kod drugog poslodavca*“, kao jedna od ciljnih skupina nalaze i liječeni ovisnici.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine ukupno je zaposleno **74 liječenih ovisnika** uključivši i ovisnike (**12 osoba**) koji su koristili mjere aktivne politike zapošljavanja. Radna mjesta na kojima su se liječeni ovisnici zaposlili su: administrativni/a službenik/ica, blagajnik/ica, bravar/ka, čistač/ica, čistač/ica ulica, diplomirani ekonomist/ica, dostavljač/ica, elektroinstalater/ka, elektromehaničar/ka, frizer/ka, informatičar/ka, instalater/ka, ljevač/ica, komercijalist/kinja, konobar/ica, kuhar/ica, kućni/a majstor/ica, medicinski/a tehničar/sestra, mornar/ka, njegovatelj/ica osoba s teškoćama u razvoju, njegovatelj/ica životinja, održavatelj/ica prostora i održavatelj/ica zelenih površina, poljoprivredni/a radnik/ica, poljoprivredni/a tehničar/ka, pomoćni/a kuhar/ica, pomoćni/a radnik/ica, pomoćni/a zidar/ka, poslovođa trgovine, radnik/ica bez zanimanja, radnik/ica na pripremi ovisnika za odlazak u komunu,

radnik/ica na proizvodnoj liniji, radnik/ica niskogradnje, radni/a terapeut/kinja, radnik/ica visokogradnje, ribar/ka, službenik/ica u distribuciji, savjetnik/ica za promotivne metode, skladišni službenici/ce, sobar/ica, šumski/a radnik/ica, tajnik/ca, tehničar/ka opće njege i terapeut/kinja za rad s osobama s intelektualnim poteškoćama, tetovirač/ica, trgovački/a demonstrator/ica, turistički/a vodič/teljica, uredski/a namještenik/ica, vodoinstalater/ka, vozač/ica lakog dostavnog vozila i vrtlar/ica.

Iz financijskih sredstva za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 1. srpnja 2013. godine, u 2013. godini financirane su: potpore za zapošljavanje liječenih ovisnika u iznosu od 269.628,72 kuna, obrazovanje bivših ovisnika u iznosu od 25.579,17 kuna te uključivanja korisnika Programa resocijalizacije u javne radove u ukupnom iznosu od 1.610.877,99 kuna.

Ukupan financijski iznos provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja za liječene ovisnike u 2013. godini bio je **1.906.085,88 kuna**. Financijska sredstva za provedbu psihološko-medicinske obrade za **38 liječenih ovisnika, korisnika Programa resocijalizacije iznose ukupno 6.927,53 kuna**.

Zaključno, ukupan financijski iznos provedbe aktivnosti psihološko-medicinske obrade, obrazovanja i zapošljavanja korisnika Programa resocijalizacije u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine bio je **1.913.013,41 kuna**.

Tablica 4. Ukupan broj liječenih ovisnika registriranih u područnim uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje evidentiranih na dan 31.12.2013. godine

RB	PODRUČNI URED	Broj UKUPNO registriranih liječenih ovisnika	SPOL	
			MUŠKI	ŽENSKI
1.	Bjelovar	0	0	0
2.	Čakovec	4	4	0
3.	Dubrovnik	9	9	0
4.	Gospić	0	0	0
5.	Karlovac	3	2	1
6.	Krapina	2	1	1
7.	Križevci	1	1	0
8.	Kutina	1	1	0
9.	Osijek	11	8	3
10.	Požega	0	0	0
11.	Pula	19	18	1
12.	Rijeka	28	23	5
13.	Sisak	0	0	0
14.	Slavonski Brod	0	0	0
15.	Split	125	109	16
16.	Šibenik	46	41	5
17.	Varaždin	13	13	0
18.	Vinkovci	1	1	0

19.	Virovitica	4	3	1
20.	Vukovar	3	3	0
21.	Zadar	7	6	1
22.	Zagreb	91	77	14
UKUPNO		368	320	48

Tablica 5. Ukupan broj liječenih ovisnika registriranih u područnim uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razdoblju od 1.1.-31.12.2013. godine prema spolu – novoprijavljene nezaposlene osobe – liječeni ovisnici

2013. GODINA				
RB	PODRUČNI URED	Broj registriranih liječenih ovisnika o drogama u područnim uredima Zavoda	SPOL	
			MUŠKI	ŽENSKI
1.	Bjelovar	1	1	0
2.	Čakovec	1	1	0
3.	Dubrovnik	2	2	0
4.	Gospić	0	0	0
5.	Karlovac	2	1	1
6.	Krapina	1	0	1
7.	Križevci	2	2	0
8.	Kutina	0	0	0
9.	Osijek	3	2	1
10.	Požega	1	1	0
11.	Pula	5	5	0
12.	Rijeka	3	2	1
13.	Sisak	0	0	0
14.	Slavonski Brod	0	0	0
15.	Split	28	21	7
16.	Šibenik	15	12	3
17.	Varaždin	3	3	0
18.	Vinkovci	1	1	0
19.	Virovitica	0	0	0
20.	Vukovar	1	1	0
21.	Zadar	8	6	2
22.	Zagreb	8	6	2
UKUPNO		85	67	18

Tablica 6: Broj nezaposlenih osoba – liječenih ovisnika o drogama uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja od 1.01.-31.12.2013. godine razvrstani po spolu i područnim uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Područni ured	Ukupno	Javni rad		Sufinanciranje posebnih skupina		Obrazovanje nezaposlenih	
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene
Bjelovar	4	2	1	1	0	0	0
Čakovec	6	4	1	0	0	1	0
Dubrovnik	4	4	0	0	0	0	0
Gospić	0	0	0	0	0	0	0
Karlovac	0	0	0	0	0	0	0
Krapina	1	1	0	0	0	0	0
Križevci	1	1	0	0	0	0	0
Kutina	1	1	0	0	0	0	0
Osijek	3	2	0	0	1	0	0
Požega	3	3	0	0	0	0	0
Pula	7	6	1	0	0	0	0
Rijeka	30	18	9	3	0	0	0
Sisak	0	0	0	0	0	0	0
Slavonski Brod	3	2	1	0	0	0	0
Split	19	12	5	2	0	0	0
Šibenik	4	2	0	1	0	1	0
Varaždin	1	1	0	0	0	0	0
Vinkovci	0	0	0	0	0	0	0
Virovitica	2	2	0	0	0	0	0
Vukovar	0	0	0	0	0	0	0
Zadar	9	6	2	1	0	0	0
Zagreb	18	12	3	3	0	0	0
UKUPNO	116	102		12		2	

Tablica 7: Broj nezaposlenih osoba - liječenih ovisnika o drogama uključenih u psihološko-medicinsku obradu i provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja u 2013. godini i financijska sredstva utrošena za njihovu provedbu tijekom 2013. godine

Aktivnost / Mjera	Broj liječenih ovisnika uključenih u mjera aktivne politike zapošljavanja iz NPPZ-a	Utrošena financijska sredstva
Psihološko-medicinska obrada	38	6.927,53 kuna
Mjera 4. - Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba	12	269.628,72 kuna
Mjera 6. - Financiranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	2	25.579,17 kuna
Mjera 7. - Javni radovi	102	1.610.877,99 kuna
UKUPNO:		1.913.013,41 kuna

Tablica 8: Broj liječenih ovisnika o drogama uključenih u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i procjene radne sposobnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, uključenih u obrazovne programe i osoba koje su ostvarile zaposlenje posredovanjem Zavoda u 2007., 2008., 2009., 2010., 2011., 2012. i 2013. godini

GODINA	Broj liječenih ovisnika za koje je obavljeno profesionalno Usmjeravanje (informiranje) i psihološko – medicinska obrada	Broj liječenih ovisnika uključenih u obrazovne programe	Broj ukupno zaposlenih liječenih ovisnika (uključivši i zapošljavanje u javnim radovima)
2007.	35	5	11
2008.	53	13	16
2009.	92	43	14
2010.	51	34	18
2011.	126	57	21
2012.	94	16	88
2013.	141	23	176
UKUPNO	592	191	344

Od 19. travnja 2007. godine kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2013. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **592 ovisnika**, **191 liječeni ovisnik** je bio uključen u obrazovne programe, a **344 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje ili su ostvarili zaposlenje samostalno.

Iz tablice je vidljivo da je u 2013. u odnosu na 2012. godinu došlo do značajnog povećanja broja ovisnika koji su ostvarili zaposlenje (**od 100%**) prvenstveno iz razloga što je tijekom 2013. izuzetno veliki broj ovisnika koristio mjeru zapošljavanja putem javnih radova, ali veliki broj ovisnika je ostvario zaposlenje i samostalno, što je pokazatelj da su aktivnosti Ureda za suzbijanje zlouporabe droga i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na promociji projekta resocijalizacije posebice poslodavcima počele davati dobre rezultate.

Plan daljnjih aktivnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u provedbi Projekta za 2014. godinu uključuje:

- provođenje svih dosadašnjih aktivnosti za koje je Hrvatski zavod za zapošljavanje zadužen sukladno Protokolu;
- nastavak promoviranja Projekta i intenziviranje aktivnosti na informiranju potencijalnih korisnika o mogućnostima koje nudi Projekt;
- nastavak savjetovališnog rada čiji je cilj motiviranje potencijalnih korisnika za uključivanje u aktivnosti Projekta;
- informiranje poslodavaca o mogućnostima sufinanciranja zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika putem mjera aktivne politike zapošljavanja;
- intenziviranje suradnje s Centrima za socijalnu skrb i Službama za prevenciju ovisnosti u cilju ostvarivanja sukladnosti djelovanja;
- intenziviranje suradnje s terapijskim zajednicama i udrugama liječenih ovisnika kako bi se unaprijedile mogućnosti motiviranja liječenih ovisnika za uključivanje u Projekt;
- intenziviranje uključivanja korisnika Projekta u javne radove putem mjera aktivne politike zapošljavanja

Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2014. godini planira nastavak realizacije mjera iz svoje nadležnosti (Poglavlje 4.1.5. Resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika, Mjera 1, provedbene aktivnosti 6, 10 i 11, Nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2014. godine) i utrošak financijskih sredstava u ukupnom iznosu od 1.810.000,00 kuna. U 2014. godini za aktivnosti profesionalnog usmjeravanja planiran je iznos od 10.000,00 kuna; dok se sredstva za upućivanje u obrazovne aktivnosti i mjere aktivne politike zapošljavanja planiraju osigurati u ukupnom iznosu od 1.800.000 kuna.

6. Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo poduzetništva i obrta, kao partnerska institucija na provedbi mjera Projekta resocijalizacije, sudjeluje sukladno svojim zakonskim nadležnostima, definiranim Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN br. 29/2002) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN br. 63/2007 i 53/2012). Temeljem programskog dokumenta poticanja poduzetništva i obrta

„Poduzetnički impuls“ za 2013. godinu, Ministarstvo poduzetništva i obrta je objavilo otvoreni Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika sredstava.

U okviru navedenog programa Ministarstvo je, između ostalog, bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.**

Iako je zadrugama, potencijalnim prijaviteljima u 2013. godini, prema navedenoj mjeri bilo moguće dodijeliti 2.000.000 kuna, na navedeni Otvoreni javni poziv nije se prijavila niti jedna zadruga iz navedene kategorije, dok su u 2012. godini 3 ovakve zadruga ostvarile poticaj.

Za 2014. godinu, u okviru programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva „Poduzetnički impuls“ za 2014. godinu, Ministarstvo poduzetništva i obrta namjerava u istom obimu nastaviti provođenja projekta poticanja razvoja zadruga.

7. Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav

Tijekom 2013. godine Ministarstvo pravosuđa Uprava za zatvorski sustav nije provodila mjere i aktivnosti iz Projekta resocijalizacije. S obzirom da je zatvorski sustav tijekom protekle izvještajne godine, u okviru projekta Resocijalizacija ovisnika, realizirao izuzetno velik udio sredstava uključivši u obrazovanje 156 zatvorenika (od toga 11 zatvorenica), iste mogućnosti u ovoj izvještajnoj godini prepuštene su, u suglasnosti s predstavnicima Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, ostalim ravnopravnim partnerima i sudionicima Projekta. Nove mogućnosti obrazovanja putem ovog Projekta zainteresiranim zatvorenicima ponovo omogućit će se tijekom 2014. godine.

8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

U 2013. godini ukupno je utrošeno **846.342,00 kuna** za provedbu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osiguralo je proračunska sredstva za provedbu aktivnosti Provedbenog programa Akcijskog plana za 2014. iz svoga djelokruga, pa i Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama u ukupnom iznosu od **792.000,00 kuna**.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova kontinuirano provodi i izvršava sljedeće mjere:

- Izrada popisa odgojno-obrazovnih ustanova koje će provoditi program i njegovo dostavljanje Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga (NAPOMENA: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izradilo je popis odgojno-obrazovnih ustanova 2008. godine koji je kasnije nadopunjen svim odgojno-obrazovnim ustanovama na temelju popisa Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih);

- Dostava projekta odgojno-obrazovnim ustanovama s popisa, uz obrazloženje uloge odgojno- obrazovnih ustanova u provedbi Projekta resocijalizacije;
- Davanje odobrenja na individualni program doškoloavanja ili prekvalifikacije koji će izraditi odgojno-obrazovne ustanove i osiguravanje financijskih sredstava za provedbu programa;
- Dva puta na godinu dostavljati izvješće o provedbi mjera iz Projekta, sukladno Protokolu, Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.

Uvidom u popis korisnika Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama utvrđeno je kako se određeni broj korisnika Projekta često pojavljuje u zamolbama za slične programe doškoloavanja ili prekvalifikacije, kao na primjer ECDL-operater i operater na PC-računalima. Zbog toga, kao i zbog činjenice da su financijska sredstva kojima Ministarstvo raspolaže smanjena, uvest će se stroži kriteriji za korisnike čije su zamolbe stigle u 2014. godini. Slijedom navedenog, Ministarstvo će za svakog pojedinog korisnika Projekta resocijalizacije financirati samo dva programa doškoloavanja ili prekvalifikacije na temelju Projekta resocijalizacije.

Odgojno-obrazovne ustanove kontinuirano izvršavaju sljedeće mjere:

- U suradnji s terapeutima terapijskih ustanova i ustanova socijalne skrbi te službenicima tretmana zatvorskih ustanova izradit će individualni program doškoloavanja ili prekvalifikacije za svakog pojedinog ovisnika za kojeg su obavljani profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti te plan provedbe individualnih programa;
- Dostavljanje plana provedbe individualnih programa, uključujući i financijski plan provedbe programa, na odobrenje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta;
- Nakon dobivanja odobrenja od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta provoditi program doškoloavanja ili prekvalifikacije sukladno navedenom planu.
- Svaka tri mjeseca dostavljati izvješće Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta o broju ovisnika za koje je počela provoditi program, vrsti školovanja i mjestu gdje se program počeo provoditi te mjestu i odgojno-obrazovnoj ustanovi gdje će se program nastaviti provoditi.

U 2013. godini za naknadu troškova školovanja korisnika Projekta resocijalizacije ukupno je utrošeno 846.342,00 kuna na 262 školarine za ukupno **249 korisnika od toga za 223 muška ovisnika i 26 žena ovisnica**. Od navedene 262 školarine, preporuke su se odnosile na korisnike iz zatvorskog sustava (156 školarina), centara za socijalnu skrb (14 školarina) i nevladinih organizacija (92 školarine).

9. Financijska sredstava utrošena iz Državnog proračuna za 2013. za provedbu projekta Resocijalizacije

Tablica 9. Sredstva Državnog proračuna za 2013. utrošena za provedbu Projekta resocijalizacije

NOSITELJ	PODRUČJE	IZNOS (KN)
Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske	1. Mjere za poticanje zapošljavanja Sufinanciranje organizacija civilnog društva i drugih ustanova koje provode programe usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškolovanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju	450.000,00
	2. Mjere predavljanja projekta i provedba projekta Regionalne edukacije o Projektu i tiskanje letka	10.000,00
UKUPNO		460.000,00
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011.-2012. godinu	1.913.013,41
Ministarstvo poduzetništva i obrta	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2011. – Poticanje samozapošljavanja i otvaranje zadruga	0,00
Ministarstvo zdravlja	Profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti Podmirivanje troškova zdravstvenog pregleda ovisnika prije uključivanja u projekt resocijalizacije (obrada u zatvorskim ustanovama)	0,00
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Rad Stručnih djelatnika u Centrima za socijalnu skrb	U okviru redovitih poslova stručnih radnika u Centrima
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Aktivnosti u provedbi Protokola Doškolovanje temeljem Nadopune projekta – završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja Doškolovanje i prekvalifikacija u Terapijskim zajednica i zatvorskim ustanovama	846.342,00 kuna

Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav	1. Aktivnosti u provedbi Protokola Planiranje i programiranje pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora koji će sadržavati doškolovanje, prekvalifikaciju i osposobljavanje zatvorenika za odgovarajuće zanimanje tijekom boravka u zatvorskom sustavu i nakon izlaska na slobodu – profesionalna orijentacija i ocjena radne sposobnosti 2. Aktivnosti u provedbi Protokola Tromjesečno praćenje i evaluacija provedbe programa prekvalifikacije, doškolovanja i osposobljavanja zatvorenika za zanimanje te sačinjavanje pojedinačnog izvješća o provedbi programa sukladno evaluacijskom obrascu koje će dostavljati Uredu za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH	Sredstva nisu prikazana budući da se radi o financijskim sredstvima predviđenim za redoviti rad psihologa i službenika tretmana u zatvorskim ustanovama
UKUPNO		3.219.355,41

10. Analiza učinaka provedenih mjera Projekta resocijalizacije

Tijekom 2013. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.

Za provedbu Projekta u 2013. godini ukupno je utrošeno **3.219.355,41** što je u odnosu na 2012. kada je utrošeno **2.379.519,50** kuna **značajno povećanje za 35,3%**.

Također izvješća o provedbi Projekta resocijalizacije u 2013. godini pokazuju da se isti počeo intenzivnije provoditi od svih nadležnih tijela posebice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje **te se značajno veći broj ovisnika** uključio u programe obrazovanja i mjere zapošljavanja nego ranijih godina. Posebice veliko povećanje broja ovisnika uključenih u Projekt bilježi se temeljem mjera aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem za 2013. godinu, a osobito u mjeru javni radovi u koju je tijekom 2013. godine bilo uključeno **102** ovisnika što je povećanje od 52, 2% u odnosu na godinu ranije kada je **67** ovisnika bilo uključeno u mjeru javni radovi. Osim toga, broj ovisnika koji su ostvarili zaposlenje putem posredovanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili koristeći poticaje za zapošljavanje je **74** što je više nego svih prethodnih godina provedbe Projekta. Također, broj ovisnika koji su registrirani u područnim službama Zavoda za zapošljavanje u 2013. godini bio **368 osoba od kojih je 320 muškaraca i 48 žena** što je povećanje od 130% kada je u Zavodu bilo evidentirano 160 ovisnika. Nadalje došlo je do značajnog povećanja broja osoba kojima su pomoć u resocijalizaciji pružile udruge kao i do povećanja vrste i kvalitete usluga u resocijalizaciji. Udruge koje je Ured financirao su pružile pomoć u resocijalizaciji za ukupno **969 liječenih ovisnika od toga za 782 muškaraca i 187 žena** što u odnosu na 2012. kada su udruge pomoć u resocijalizaciji pružile za **657 liječenih ovisnika predstavlja povećanje od 47,5%**. Velik broj usluga u resocijalizacije pružile su i udruge kojima Ured nije pružio

financijsku pomoć te je ukupan broj ovisnika kojima su udruge pružile pomoć u resocijalizaciji, bez obzira jesu li ili nisu dobile financijsku pomoć od strane Ureda **1163**, od kojih je **945 muškaraca i 218 žena, što je povećanje od 77% u odnosu na 2012. godinu.**

Nadalje, posebno je veliko povećanje broja ovisnika koji su se uključili u školovanje na teret Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta te je u 2013. godini navedeno Ministarstvo financiralo školovanje **za 249 korisnika od toga za 223 muška ovisnika i 26 žena ovisnica.** Valja napomenuti da su školarine za 156 zatvorenika ovisnika od toga 11 žena ovisnica koji su se školovali u zatvorskom sustavu isplaćene u 2013. godini, iako su navedene edukacije provedene 2012. godini.

Navedenom je svakako doprinijela bolja informiranost liječenih ovisnika o ovoj mjeri koja je osobito intenzivno provođena tijekom 2012. godine kada je Ured skupa s ključnim nositeljima mjera u Projektu i u suradnji sa županijama organizirao Regionalne edukacije o Projektu resocijalizacije (ukupno 5 regionalnih edukacija), te povećana aktivnost Ureda i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na senzibilizaciji poslodavaca i šire javnosti za zapošljavanje liječenih ovisnika. Također povećanom zapošljavanju u okviru mjere javni radovi doprinijela je mogućnost da se ovisnici zapošljavaju u okviru nevladinih udruga i ustanova koje **pružaju pomoć starijim i nemoćnim, ovisnicima i drugim ranjivim skupinama u društvu.**

Nadalje, od strane organizacija civilnog društva došlo je do povećanja broja i kvalitete usluga pruženih liječenim ovisnicima u Projektu resocijalizacije, ali i bolje i kvalitetnije suradnje s državnim institucijama.

Od 19. travnja 2007. godine kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2013. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **592 ovisnika, 191 liječeni ovisnik** je bio uključen u obrazovne programe, a **344 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje, ili su ostvarili zaposlenje samostalno. Također, još je **467 ovisnika** koristilo školovanje na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, dok je preko **4000 ovisnika** dobilo pomoć od strane organizacija civilnog društva. Navedeni podaci pokazuju da su aktivnosti Ureda i svih ostalih nadležnih tijela na promociji Projekta resocijalizacije i informiranju ciljanih skupina o mogućnostima uključivanja u Projekt počele davati dobre rezultate.

Ukupno je od strane svih nadležnih ministarstava i državnih tijela i nevladinih organizacija u Projekt resocijalizacije tijekom 2013. godine bilo uključeno **oko 1804 ovisnika** od kojih **1514 muškaraca i 290 žena** što je u odnosu na 2012. kada je bilo uključeno oko 1020 ovisnika povećanje od gotovo 77 %. Navedeni broj treba uzeti kao **okvirni broj** ovisnika uključenih u Projekt jer je moguće da su ovisnici koji su primili pomoć u resocijalizaciji od strane nevladinih organizacija također bili uključeni u Projekt od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i nadležnih ministarstava i obrnuto¹. (Tablica 10.) Međutim, unatoč tome iz priloženih podataka je vidljivo da je došlo do

---

¹ Svi ovisnici koji su uključeni u Projekt resocijalizacije od strane centara za socijalnu skrb već su prikazani u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ovisnici koji su uključeni u Projekt od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa i Ministarstva zdravlja sadržani su također u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

značajno većeg angažmana svih nadležnih državnih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini kao i aktivnijeg i kvalitetnijeg pristupa resocijalizaciji ovisnika od strane organizacija civilnog društva.

Tablica 10. Ukupan broj ovisnika uključenih u Projekt resocijalizacije od strane nadležnih državnih tijela i organizacija civilnog društva tijekom 2012. prema spolu

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje Mjere aktivne politike zapošljavanja			Ministarstvo pravosuđa- Uprava za zatvorski sustav			Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,			Ministarstvo socijalne politike i mladih (centri za socijalnu skrb			Organizacije civilnog društva		
M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
329	40	368	0	0	0	223	26	249	17	6	23	945	218	1163
UKUPNO			Muškarci			Žene			Ukupno					
			1514			290			1804					

Unatoč navedenim pozitivnim rezultatima, tijekom provedbe Projekta uočeni su i **problemi** koji su onemogućili da se još veći broj korisnika (liječenih ovisnika) uključi u Projekt. Prije svega uočen je problem **nedovoljnog upućivanja ovisnika u Projekt resocijalizacije od strane Službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti** županijskih zavoda za javno zdravstvo te je stoga od strane Ureda upućena preporuka navedenim službama da sukladno Protokolu suradnje i postupanja u mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacije civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, uključuju ovisnike u Projekt resocijalizacije posebice ovisnike koji duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju ili ako su na supstitucijskoj terapiji i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Primijećena je još uvijek nedovoljna senzibilizacija cjelokupne **ali i stručne javnosti za projekt resocijalizacije te nedovoljna senzibilizacije gospodarstvenika** za zapošljavanje liječenih ovisnika kao i vrlo velika **neaktivnost i nezainteresiranost pojedinih županija** za uključivanje u provedbu Projekta resocijalizacije. I dalje je prisutna **nedovoljna suradnja** područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, terapijskih zajednica, zatvorskih ustanova, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinih organizacija koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji pri uključivanje liječenih ovisnika u programe školovanja i zapošljavanja putem mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja, posebice putem mjera javni radovi te posebice u onim županijama gdje je iznimno mali broj osoba uključen u Projekt resocijalizacije. Uočen je **problem uključivanja maloljetnika i mlađih punoljetnika smještenih u domovima socijalne skrbi** u Projekt resocijalizacije budući da je u tim ustanovama smješten i veliki broj maloljetnika i mlađih punoljetnih osoba koje su ovisnici i konzumenti droga. Kontinuirano je prisutan i problem **neredovitog dostavljanja ili uopće nedostavljanja obrazaca za praćenje individualnog programa resocijalizacije** u Zbirku osobnih

podataka o korisnicima Projekta koja se vodi pri Uredu koji je ove godine osobito izražen s obzirom da je u Bazu pristiglo svega 32 obrasca što je u odnosu na broj uključenih ovisnika u Projekt izuzetno mali broj obrazaca. Stoga je i nadalje u području Resocijalizacije ovisnika o drogama potrebno razvijati modele dugoročnog praćenja i podrške te definirati ulogu i odgovornost pružatelja usluga modelima resocijalizacije. Važan element u projektima resocijalizacije trebala bi biti profesionalizacija rada i jasno određene uloge i odgovornosti postojećih službi aktivnih u socijalnoj rehabilitaciji liječenih ovisnika, a jedan od sljedećih koraka je i znanstvena evaluacija Projekta resocijalizacije koju Ured planira provesti u 2014. godini i temeljem koje će se vršiti modifikacija i prilagodba istog.

11. Zaključak

Iz analize ovog izvješća može se zaključiti da je zbog unapređenja provedbe mjera iz Projekta te poboljšanja suradnje među nositeljima mjera iz Projekta potrebno poduzeti sljedeće aktivnosti:

1. Potrebno je potaknuti aktivniju suradnju područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, terapijskih zajednica, zatvorskih ustanova, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinih organizacija koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji liječenih ovisnika kako bi se unaprijedilo veće uključivanje liječenih ovisnika u programe školovanja te potaknulo zapošljavanje liječenih ovisnika putem mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja, posebice putem mjera javni radovi te posebice u onim županijama gdje je iznimno mali broj osoba uključen u Projekt resocijalizacije.
2. S ciljem što boljeg informiranja liječenih ovisnika, ali i nositelja provedbe mjera iz Projekta o svim pitanjima vezanim za provedbu projekta i načinim uključivanja ovisnika u isti, potrebno je i nadalje redovito provoditi regionalne edukacije o Projektu resocijalizacije te redovito dostavljati sve informacije o Projektu svim nadležnim institucijama zaduženim za provedbu Projekta.
3. S obzirom da je Projekt polučio značajne pozitivne rezultate isti je potrebno predstaviti kao primjer dobre prakse zemljama članicama Europske unije i posebice zemljama u regiji te Ured u 2104. godini planira uz potporu TAIEX-a organizirati Regionalnu konferenciju o Projektu resocijalizacije
4. S obzirom da se projekt „Socijalno zadružno poduzetništvo“ pokazao kao uspješan oblik samozapošljavanja liječenih ovisnika i dobro prihvaćen od strane ovisnika o drogama, potrebno je da Ured za suzbijanje zlouporabe droga u suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta i dalje potiče osnivanja zadruga koje promiču socijalno zadružno poduzetništvo s ciljem poticanja samozapošljavanja liječenih ovisnika.

5. Potrebno je i nadalje provoditi sufinanciranje nevladinih organizacija koje provode programe resocijalizacije usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškoloivanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju i druge oblike pomoći vezane za socijalnu integraciju liječenih ovisnika u društvenu sredinu.
6. Potrebno je organizirati različite seminare, edukacije i okrugle stolove s **gospodarstvenicima** kako bi se potaknulo intenzivnije zapošljavanje liječenih ovisnika kao najznačajnijeg oblika njihove resocijalizacije te putem medija, regionalnih edukacija i javnih tribina kontinuirano predstavljati i promovirati Projekt resocijalizacije i njegove rezultate s ciljem senzibilizacije cjelokupne javnosti za njegovu provedbu.
7. Potrebno je potaknuti nositelje mjera iz Projekta na lokalnoj razini (*centri za socijalnu skrb, službe za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, zatvorske ustanove, područne službe zavoda za zapošljavanje, terapijske zajednice, domovi za ovisnike i udruge koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji*) redovito prema evaluacijskim obrascima za individualno praćenje programa resocijalizacije dostavljaju podatke u Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta koja se vodi pri Uredu, a kako bi se mogla učinkovito vrednovati i evaluirati provedba Projekta.
8. Potrebno je izvršiti znanstvenu evaluaciju provedbe Projekta koju Ured planira provesti u 2014. godini. Glavni tipovi evaluacije koji će se provesti biti će **evaluacija procesa** kojom će se vrednovati koliko se dobro i u skladu s planom odvija projekt te **evaluacija učinka** kojom će se mjeriti kratkoročne i dugoročne učinke projekta resocijalizacije. Glavna svrha evaluacije biti će identifikacija potreba tretmana i intervencija, ocjena jesu li intervencije i mjere bile učinkovite i korisne te koje su intervencije najisplativije. Evaluacijsko izvješće objavit će se u posebnoj publikaciji, a temeljem rezultata evaluacije izvršit će se modifikacija i prilagodba Projekta.

Očekuje se da će se provedbom navedenih aktivnosti dodatno unaprijediti provedba Projekta resocijalizacije te će se na taj način doprinijeti kvaliteti cjelokupnog tretmana ovisnika i njihovoj boljoj društvenoj reintegraciji, a samim time smanjenju njihove isključenosti i stigmatizacije u društvu.